

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Un an	50 Lei
Pe jumătate de an	25 "
Pe un pătrar de an	12 1/2 "
Pe număr	1 Leu.

Manuscrisele se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-tune și inserțiuni administrației „Tipog-rafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei.

Urarea M. Sale Regelui de Anul Nou.

După slujba religioasă, care a avut loc de Anul nou la Mitropolia din București în prezența Suveranilor și a Principelui Nicolae, întreaga asistență a trecut în Palatul mitropoliitan, unde MM. LL. au primit felicitările guvernului, înaltului cler și a persoanelor oficiale prezente.

După discursurile rostite de I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat *Miron Cristea* și de primul-ministru *I. C. Brătianu*, a luat cuvântul **M. Sa Regele**, adresând celor prezenți următoarea urare de anul nou:

Vă mulțumesc din adâncul sufletului Meu pentru cuvintele călduroase ce ați rostit și urările sincere ce Mi le aduceți cu prilejul noului an. Pe pragul unui nou an, gândul nostru zboară și înapoi și înainte, arătându-ne trecutul cu toate greutățile lui dar și cu toate zilele lui strălucite și arătându-ne în același timp calea pe care trebuie s'o străbatem în viitor. Căci nu-i destul să ne bucurăm de opera săvârșită până acum, ci trebuie să lucrăm spre a o desăvârși în viitor și să ne gândim mai cu seamă să o consolidăm și s'o desăvârșim **cu multă muncă și iubire de neam**. Pentru aceasta trebuie să cunoaștem iubirea de neam de aproape și frica de Dumnezeu.

Prea Sfinția-Voastră a spus că una din bazele educației, e credința. Eu am de călăuză în această privință deviza Casei Mele și a României: **Nihil Sine Deo**.

Fără deviza aceasta nu putem merge înainte. **În patriotismul nostru ne trebuie însă înfrățire și abnegație, căci greu și lung e drumul de străbătut spre adevărata pace, pe care o consider ca pe o stea ce lucește departe pe firmament.**

Să dea Dumnezeu ca anul acesta steaua să cadă pe pământul acestei țări și să ne dea **nouă adevărata pace și mijloacele cele mai sigure, de a ne reface așa cum o merită țara noastră.**

Aceasta o doresc din tot sufletul iubitei noastre țări. Să trăiască iubita noastră țară: România!

Ultimele cuvinte ale M. S. Regelui au fost acoperite de urale entuziaste.

Nr. 4912 B. ex. 1922.

NOTĂ OFICIALĂ.

Onorata preoțime parohială este provocată ca orice schimbare ce obvine în starea familială să o anunțe în decurs de 14 zile Consistoriului diecezan, și aceasta din considerare la sporul de scumpete ce se licvidează în raport cu numărul copiilor.

Intrelăsarea acestei îndatoriri, atrage după sine pierderea acestui ajutor.

Caransebeș, în 20 Decembrie 1922.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Problemele bisericii în noul an.

— Cuvinte arhieresti —

Cu ocaziunea Anului nou toți episcopii noștri au primit felicitări din partea autorităților militare, civile și bisericești. În răspunsul dat la cuvintele de felicitare ale asesorului consistorial P. On. Dn. Matei Voileanu, I. P. Sf. Sa Mitropolitul Dr. N. Bălan a vorbit despre *rolul bisericii în România mare* și despre școala confesională, zicând:

„Biserica are acum înalta misiune d'a pogori harul în suflete, d'a topi gheața și vrășmăștile, cari tulbură seninătatea zilelor mari de azi.

„Biserica, prin concepția superioară de viață împrumutată din evanghelia lui Hristos, trebuie să creeze bazele morale pentru înțelegerea frățescă a tuturor fiilor neamului nostru. Ea este casa dragostei și a păcii, este idealul aspirațiunilor noastre în care vom găsi seninătatea necesară, menită de-a revărsa atmosfera de pace și frăție asupra sufletelor.

„În spiritul acesta s'a unificat biserica și noi stentem mândri, că în opera de unificare prin concepțiile șaguniane, am contribuit și noi în mare la alcătuirea unei organizații bisericești bune din întreaga țară.

„In ce privește școala noastră confesională noi suntem mândri de tot trecutul ei, de toate jertfele aduse pentru susținerea ei. Suntem hotărâți d'a o susține având convingerea că ea aduce o tradiție cu sine, care nu este bine să o lăsăm să se prăbușească“.

Iar P. Sf. Sa părintele Episcop I. I. Papp al Aradului, la felicitările Dlui director semina-rial Dr. T. Botiș, care a vorbit în numele Consistoriului și al școalelor, răspunde, între altele, că „criza morală în care se sbate și poporul român, în loc să scază, pare-că crește și devine mai periculoasă și decât criza economică.“

„La tot pasul ne isbește groaza nesăbuită după câștiguri efemere. Zilnic vedem oameni la cari curățenia sufletească a dispărut și păcatele își recrutează dintre ei pe cei mai supuși robi.“

„Multe răutăți au pătruns în sufletul nostru prin spărtura produsă acolo de inconsecvența dintre numele de creștin și faptele necreștinești ce săvârșim. Deci avem să ne dirigem viața în conformitate cu preceptele sfintei Scripturi.“

„Să ne întoarcem la sf. Biserică, unde este izvorul fericirii temporale și vecinice.“

P. Sf. Sa Episcopul nostru Iosif încă a primit felicitări din partea tuturor autorităților ca: armata, bisericile, Consistoriul, administrația, primăria, justiția, școalele etc. Tuturor le-a mulțumit P. Sf. Sa în cuvinte alese. Profesorilor le-a spus, între altele, că au o mare și sfântă chemare: de a face educația creștinească și patriotică a noilor generațiuni, de a feri pe cetățenii de mâne de curente stricicioase ce bântue pe urma războiului. În privința aceasta biserică și școala au acelaș scop și în activitatea lor trebuie să se ajute reciproc.

E bine să ne însemnăm aceste cuvinte arhieresti și să le urmăm.

Primii gramatici bănățeni.

XIII

Paul Iorgoviciu 1764 — 1808

și

Mișcări culturale bănățene.

(Continuare)

Petrovici trebuie că avea în mare drag pe dascălul român din Pesta: Diaconovici Loga, căci în o adresă din 15 April 1812, către românii de acolo, îl laudă ca om învățat și meritos învățător, ca și care nici pentru bani scumpi nu se poate căpăta³¹⁾.

Pentru neamul nostru din Ardeal, au fost constituiți alți doi directori și inspectori. Pe

³¹⁾ Dr. Avram Sălcan, Apostolatul primilor profesori ai prepa-randiei noastre, Arad 1912 pag. 11 și 29.

seama ortodoxilor a fost pus Dumitru Eustatievici, gramaticul din Brașov, (rev. „Națiunea“, Budapesta 1911 Nr. 3 și „Rev. Teologică“ Sibiiu 1915 Nr. 5—8) ear uniților s-a dat dr. Gheorghe Șincan.

În locul lui Eustatievici, a ajuns apoi Radu Tempea, un alt gramatic al nostru. („Națiunea“ Nr. 6—1911 și „Revista Preoților“ Timișoara 1913 Nr. 2—7). Al treilea în serie, e Gheorghe Haneș, tot protopop din Brașov, ca și Tempea.

La sași era Carol Eder, cel care a combătut cu multă fiere „Supplex Libellus“-ul nostru din 1791.

La Oradea-mare primul director a fost, ne-meșul român, Ioan Püspöky avocat al ambelor foruri. A pornit și el cu Nicoară spre Viena, în cauza denumirii unui român de episcop la Oradea-mare. Episcopul Vulcan, nu știa ce să zică lui Nicoară, să ducă ori să nu ducă cu sine pe Püspöky la Viena. Din Pesta s-a înapoiat acasă, căci acolo l-a amenințat și i-a poruncit Nestorovici să se întoarcă napoi. Alțcum contimporanii îl descriu că tare domnós și comod ca o cuconiță și că cheltuște mult. Ca director a fost bun. A ostenit mult pentru învățământ și i-a adus reale succese. Voiă cu ori ce preț să mute institutul preparandial din Arad la Oradea, ori să se înființeze și aci unul. În contra strămutării erau mai toți românii în frunte cu Nicoară.³²⁾

Ultimii astfel de funcționari au fost la Oradea, Ștefan Ionescu. eară în Bănat Vichentie Ioanovicu. În Transilvania Dr. Ioan Maior, avocat în Lugoj pentru Blaj, eară pentru Sibieni Dr. Paul Vasici, medic în Timișoara și membru al academiei române din București. În 1859 școalele noastre primare trec sub stăpânire bisericască, ca apoi majorate, după un timp de 63 ani (1922) să le secularizeze earăș statul; nu cel străin și hain, carele nile-a dat, să le creștem și să le perfecționăm, ci statul nostru național, carele în trecut nu a sacrificat și nu a emeritat de ele.³³⁾

Amintim aicea, că Uros Nestorovici, conziliarul de școale și directorul suprem, tipărise la Buda în 1818 o Ortografie despre limba română. A voit să tipărească gramatica întregă, dar Petru Maior, cenzorul de cărți, care încă avea de gând să edăe o gramatică, din rivalitate de prioritate literară a împedecat tipărirea gramatiței. Tipărirea Ortografiei lui Nestorovici, deaceea nu a oprit-o, căci atunci îndată în Ianuarie 1819 și-a tipărit și el Ortografia în limba latină. Pare, că P. Maior nu și-a putut termina la timp gramatica în 1819, ca să o tipărească. După moartea sa s'a dat de 2 fragmente de

³²⁾ Radu I. c. 273-4. Ioanovicu „Rev. Teologică“ Sibiiu 1916 pag. 183 și 256 Nic. Fîru „Legea Românească“ Oradea 1922 Nr. 34.

³³⁾ Marianescu o. c. 41 și 88.

gramatică, scrise latinește. Vezi-le la *Cipar* Arhiv. o. c. pag. 297; 338; 355 și 380. El moare în 1821 și îndată în anul următor se tipărește Gramatica lui Nestorovici, carea altcum știm, că e lucrarea lui Constantin Diaconovici Loga, cum alui a fost ortografia din 1818.⁴⁴⁾ El ajunsese director în Caransebeș după penzionarea lui Mihuț din 1830. Peste două decenii a murit aci în locul său natal; unde ajunsese numai la o pintirile desperate ale potopului Tomici.

Samănă, că Mihuț a fost un bun pedagog, căci pe lângă aceea, că între toți profesorii, lui i-se dă catedra de pedagogie, Tichindeal îl califică că „el înțelege lucru școlasticesc cest nou“. Mihuț umblă să fie director districtual la Giula. Tichindeal roagă pe episcopul Vulcan, să se întrepună pentru Mihuț.

La Caransebeș au fost 7 pețitori, între cari cancelaria aulică pe el l-a aflat mai demn: „are dragostea și încrederea clerului și poporului, bărbat învățat și cu autoritate“. Nu are nici o vină de cât că e sărac.

Despre Mihuț mai spunem aici unele date, descoperite mai nou; (1916) vor fi de bun folos, pentru cei cari vor redacta o monografie a culturii noastre începătoare în părțile bănățice.

E din familie de plugari, din satul Șiclău (jud. Arad). A dezvoltat o activitate de mare preț, întru cultivarea poporului dela sate. A cedat în Logoj, unde și-a așezat sediul de directorat al învățământului poporal bănățan.

În vara 1815, între cei patru profesori dela școala de învățatori din Arad, numai el e definitivat, de cătră Conzistorul sârbesc, deși toți au cerut-o, după serviciul lor de 3 ani „cu zel și pricepere“.

Poate Mihuț va fi fost preferat din împrejurarea, că eră absolvent de teologie sârbească din Karlovitz? Ca naționalist nu a fost cu nimic mai pe jos ca colegii săi de profesură. Teologia a studiat-o fiind știpendiatul unei fundațiuni de mai multe mii, făcute anume spre acest scop, de răposatul cetățean din Arad Bojici. Foarte cu greu s'a învoit Conzistorul a-i acorda bursa aceasta. Ar fi voit a o da vr'unui sârb de origine, dar pare că nu era care să fi putut concura cu un Mihuț, din fire inteligent și distins în toate privințele. Știa: latina, ungara, germana și limba sa națională, pe deasupra a avut în buzunar absolutul academiei reg. de studiile de drept, de stat și de filozofie. Teologia a studiat-o patru ani încheați. În 1816, eră înaintat în vârstă; ne istorisește Nicoară, în Jalba din vara 1816, adresată curții din Viena, contra ierarhiei sârbești.

(Urmează)

Meditații despre „Marele profet Ioan Botezătorul“

Imitație din germană de preotul Sinesiu Bistreanu.

(Continuare)

Să luăm și noi aminte, să urmăm pe Evrei, făcându-ne de folos neamului prin copii mulți și prin aceștia adapostindu-ne sub scutul ce-l oferă grija cu susținerea lor, de atâtea patimi și însușiri rele.

„Să părăsim lucrurile întunecului și să ne îmbrăcăm în haina luminei, nu în beții și fapte de rușine, nu în orgii și necurătenii, nici în ceartă și pizmă; ci să ne alipim de învățătura și legea Domnului Hristos;“ iar tot acest apostol al neamurilor este mult îndreptățit îndemnându-ne a fugi de necurătenie, care-i un păcat mare, și noi cari dorim să prăsnuim aceste sf. sărbători, dorind a ne apropia de ieslea copilașului Hristos, să zicem: Deși suntem oameni simpli și săraci, precum bine o știi tu copilaș dumnezeesc, totuși am dori să ne îndeplinim cu vrednicie datorința chiemării ca creștini; căci numai privind icoana ta ne încredințăm că nu ne vei părăsi, și vom afla prin tine mântuirea dorită.

Să avem convingerea că Mântuitorul nu ne va părăsi și să avem și încredere în dumnezeestile hotărâri, și acesta tot din pățania lui Zaharia s'o învățăm că îngerul vine la dânsul și-i vestește acea mare bucurie atât de dorită și așteptată. O viață întreagă a trăit-o în nedumerire și îndoială, încât își pierduse încrederea în Dumnezeu; iar Acesta îl pedepsește ca mut să fie pân'la îndeplinirea marelui taine a nașterii copilului.

Noi cei de acum încă orbecăm în întunec, n'avem încredere în Dumnezeu, suntem iubitori de sine, ne-am pus nădejdea în propria putere și'n cunoștințele noastre, ne bizuim în bani și averea câștigată. Însă acestea sunt toate proptele șubrede; căci s'o știe fiecarele: că peste înălțimea ceriului stăpânește Dumnezeu, carele numai cu'n gest al atotputernicei sale și pe clipită nimiceste ceea ce omul cu mintea sa le-a înfăptuit în sute de ani.

Noe trăia într'un mediu primejdios, oamenii erau toți răi și necredincioși, dar pentru aceea nu și pierde cumpătul și nici încrederea în Dumnezeu și peste una sută de ani cioplește, măsoară și direge la corabia sa, pe când oamenii din juru-i îl râdeau și batjocureau. El îi sfătuia și ei îl hui-duiau, deci îi lasă în voia sorții și se îngrijește de propria scăpare. Așa și noi să ne nevoim a ne povățui astfel ca să nu ne seducă ruăvoitorul, carele, privește-l cum mănca și bea, cum trăește în desfrânare, în beții, necurătenie, în ceartă și pizmă; carele mai ales nesocotește pre Dumne-

⁴⁴⁾ „Biserica și Școala“ Arad 1919 Nr. 12; 14.

zeu și și-a uitat de bunacuviință, rîde de cel bun și milos, și batjocurește pe cel drept și onest. Să nu urmăm acestora, ci să avem încredere în Dumnezeu, că dela dânsul avem mântuirea. Să urmăm pre Noe, om întreg, onest și drept în puzderia aceea de oameni răi și pângăriți.

Și apoi să mai avem și încrederea lui Moisi profetul în Părintele ceresc, a acestui profet care împresurat de poporul ademenit de dânsul spre a-și părăsi vatra: stătea la țermurele mării. Oare eră starea lui sufletească de invidiat? Inchipuiți-vă! Naintea sa valurile mării, în dreapta sa un deal înalt presărat de stânci și îndărătul său cavaleria lui Faraon împăratul. Eră într'o stare critică, o stare peste puterea omului. Dar mâna ocârmuitoare a lui Dumnezeu era peste dânsul; iar aceasta o știa Moise, și încrezut în bunătatea dumnezească: ridică toiagul și lovind apa, valurile să despart și poporul trece; iar călărimea falnică a păgânului asupritor se înneacă 'n mare.

O astfel de încredere să fi avut și preotul Zaharia, dar nu să stea în îndoială; iar d'aci urmează pedeapsa.

Mai ales în timpul prezent avem lipsă de încredere în Dumnezeu, căci vrăjmașul sufletului omenesc dă putere celui rău să se resfețe, să câștige aderenți printre fiii lui Dumnezeu; ne convingem zi cu zi cum omul onest și drept dă de obstacole (împotriviri), pe când răului îi stă calea deschisă; mai știm că tovarăși cari ar trebui să muncească în rând cu noi, dau ajutor celor ce se luptă contra sf. așezăminte a bisericii noastre. Noi însă să nu ne înșelăm ci să rămânem credincioși lui Dumnezeu și poruncilor sale sfinte, ca să ne asociem cu Zaharia exclamând: „Binecuvântat fie Domnul Dumnezeu nostru, că a cercetat și a trimis mântuire poporului său!“

II. Evg. Luca III. 1-g. 15-18. „Iar în anul al cincisprezecelea al împărăției Cesarului Tiberiu, Ponțiu Pilat fiind guvernatorul Iudeii și Irod fiind tetrarhul în Galileia, și Filip fratele lui, tetrarh în Iturea și'n laturea Trahoniei; și Lisaniu tetrarh în Abilena. În zilele arhereilor Ana și Caiafa, a fost cuvântul lui Dumnezeu către Ioan, fiul lui Zaharie, în pustie. Și el a venit în toate împrejurimile Iordanului, predicând botezul pocăinții, spre iertarea păcatelor. Precum este scris în cartea cuvintelor profetului Isaia care zice: Voacea celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui. Toată valea se va umplea și tot muntele și dealul se va înjosi și cele strâmbe se vor face drepte și cele aspre căi netede. Și va vedea tot corpul mântuirea lui Dumnezeu. Atunci zicea mulțimei celor ce veniau să se boteze dela el: Pui de viperă! cine v'a dat știre să fugiți de mânia ce va să fie? Deci faceți fapte vrednice de pocăință și nu începeți a zice în voi înși-vă: Părinte avem pe Avram. Și acum zațe săcurea

la rădăcina pomilor! Deci tot pomul care nu face fructe bune, se taie și'n foc se aruncă. Iar poporul așteptând și cugetând toți în inimile lor de Ioan, nu cumva să fie el Hristosul. A răspuns Ioan și a zis tuturor: Eu vă botez cu apă; dar vine cel mai tare decât mine, căruia eu nu sunt vrednic a-i deslega cureaua încălțăminteii lui; acesta vă va boteza cu duh sfânt și cu foc. A căruia vânturătoare este în mâna lui și va curăți aria sa și va aduna grâu în grânariul său; iar pleava o va arde în foc nestins! Și multe altele predică poporului, îndemnându-l“.

(Urmează)

O chestiune gravă.

Se comentează mai violent decât s'ar cădea, atât de o parte cât și de alta, lupta purtată pentru președinția „Asociațiunii“ (Astra) cu prilejul ultimului ei congres general ținut în Sibiu la 8 și 9 Noemvrie 1922. Semn bun, că se dau lupte pentru scaunul presidial al Astei. Deși se ocupă de obicei numai pe trei ani acest scaun, după care timp președintele trebuie reales, totuși el e cea mai înaltă demnitate ce o poate ajunge cineva la Români transilvăneni: „Asociațiunea“ numără în prezent peste 10.000 membri și va număra în viitor și mai mulți. Șeful cultural al celor zece mii trebuie să se simtă cineva când știe că are la spate un număr atât de considerabil de oameni culți sau dornici de cultură. Cuvântul lui resună de sus și se aude departe. Nu e mirare deci, că în vremuri turburi ca ale noastre se dau lupte aprige pentru acest loc.

Ceeace e mai frumos însă și scapă de obicei din vedere partidelor învrăjbite este faptul că, dându-și seamă de interesele superioare ale acestei vechi însoțiri culturale, partidele certate și gata a se lua la luptă și pe această teamă, în cele din urmă își dau mâna, se împacă, proclamând anul de dolii și lăsând vacant scaunul presidial în convingerea că timpul, acest doctor minunat, va găsi leacul, adică omul cel mai potrivit și pentru acest loc, încât însoțirea aceasta se rămână și în viitor ceeace a fost în trecut: singura însoțire culturală mare a tuturor Românilor, fără deosebire de credință politică, socială sau religioasă. Ea nu e monopolul nimănui fiindcă e a tuturor de o potrivă.

Apreciând cumințina frumos făcută în cele d'n urmă de violenții noștri combatanți a spus cu toată dreptatea I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Vasile Suciu că se bucură din toată inima văzând că Astra rămâne și mai departe astrul nostru luminos în stare de a înviora cu razele sale binefăcătoare atât Apusul cât și Răsăritul, după fericita expresiune a lui Andrei Bârsceanu din „Imnul Astei“. Acelaș lucru l-a declarat și I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan, făcând frumoasa juruință care a mișcat adânc întreaga asistență: să-i sece mâna dacă își va ridica dreapta sa ocrotitoare dela acest Sion al culturii românești.

Ieșind din sală după furtunoasa ședință a congresului din a doua zi, un bătrân preot dela sate îmi șoptește la ureche: tot e destul de matur publicul nostru cult, dacă pune interesele obștești mai presus de cele de partid și binele public mai presus de ambițiile personale. Ne putem felicita că s'a aflat o formulă atât de norocoasă care să înfrâne cel puțin pe câțva timp — să sperăm că pe cât mai îndelungat timp—toate patimile, lăsând „Asociațiunea“ să-și vadă neconturbată de treabă, sprijinită de bunavoința tuturor.

Nr. 82 Sc. ex 1923.

CIRCULAR**cătră preoțimea ort. rom. din dieceza
Caransebeșului.**

În vara anului 1919 și 1920 s'au ținut pe lângă Universitatea din Cluj cursuri speciale pentru pregătirea profesorilor de Religione. După ce numărul candidaților cari s'au prezentat la aceste cursuri n'a fost suficient pentru a umplea toate golurile din învățământul mediu și secundar, pe de altă parte dorind statul român să se îngrijească de o surescență corespunzătoare de catiheti; Directoratul general al Instrucțiunii din Cluj cu adresa sa Nr. 20219—922/VII, trimisă Consistoriului nostru eparhial, în mod excepțional și numai în anul școlar 1922/23 dă ocaziune acelor preoți de ai noștri, cari ar dori să îmbrățișeze cariera de profesor de Religione (catihet) ca să se poată califica pentru aceasta.

Nutrind și Consistoriul eparhial dorința de a avea un număr cât mai mare de profesori de Religione, atrage cu toată căldura atențiunea preoțimii asupra acestei ocaziuni rare, observând următoarele:

I. Pe lângă Consistoriul nostru eparhial s'a instituit o comisiune esaminatoare, care va avea să ia examen fundamental și special contras dela toți preoții, cari doresc să-și câștige diploma de profesori de Religione. Obiectele acestor esamene contrase sunt: 1. Apologetică, 2. Studiul biblic; 3. Istoria bisericească; 4. Dogmatica; 5. Morala; 6. Dreptul canonic; 7. Catihetica.

II. Toți preoții cari voiesc să se prezinte la aceste examene au să înainteze Consistoriului diecezan cu provocare la ordinul de față de urgență, dar cel mai târziu până la 1/14 Februarie a. c. petiție timbrată în regulă, la care vor alătura următoarele documente:

- a) Atestat de maturitate;
- b) Absolutoriu teologic;
- c) Extras de botez.

Termenul examenului s'a fixat pe ziua de 15/28 Martie a. c.

Consistoriul eparhial va estrada apoi fiecărui candidat un certificat despre acest examen precum și un act de recomandare cătră Comisiunea interimală pentru examinarea candidaților de profesori de pe lângă universitatea din Cluj.

Această comisiune va admite apoi pe candidați la examenul de capacitate (pedagogie) care se va ținea în luna Mai și întrucât cei interesați vor reuși la acest examen li-se vor elibera diplomele de profesori de religione.

Se observează că fără această diplomă nu poate să intre nici un preot ca profesor de religione în învățământul mediu și secundar. Catihetii cari servesc de prezent în acest învățământ se vor nizuși deci să-și câștige diploma, căci fără aceasta nu vor putea fi încadrați ca profesori.

Cererile cari vor intra după expirarea termenului fixat nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, 9 Ian. 1923.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Ș T I R I**Suveranii urează tuturor an fericit.**

„Monitorul oficial“ publică un comunicat prin care arată, că cu prilejul anului nou Suveranii primind din toată țara urări și felicitări, au încredințat pe Dl. ministru președinte să arate viile lor mulțumiri înaltului cler, d-lor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, comerțului și diferitelor corporațiuni, comunităților, precum și tuturor persoanelor particulare, cari prin adrese, telegrame și înscrieri în registrele palatului, s'au grăbit să mărturisească sentimentele lor de devotament pentru tron și dinastie. Suveranii urează tuturor un an bun și fericit.

Patriarhul ecumenic din Constantinopol **Melentie IV** mulțumește printr'o telegramă Mitropolitului primat **Miron Cristea** și întregii biserici române ortodoxe pentru binevoitoarea intervenție la conferința dela Lozana de a nu se strămută din Constantinopol scaunul patriarhatului ecumenic, unde există de 16 veacuri.

Alegere de preot în Caransebeș. Duminica trecută s'a ținut sinod parohial extraordinar pentru alegerea unui preot pentru parohia a treia ortodoxă română reactivată. Ales a fost Dl **Petru Bancea**, profesor la liceul „Traian Doda“ din Caransebeș.

Congresul profesorilor întrunit la Cluj s'a pronunțat pentru liceul unitar de 8 clase dintre cari clasa ultimă să fie pregătitoare pentru universitate după specialitățile ce voește elevul să urmeze. Școalele civile se desființează afară de câteva dintre cele mai bune cari să fie susținute încă 10 ani. Ministrul instrucțiunii va lua în considerare hotărârile congresului la pregătirea proiectului de lege al reformării învățământului secundar.

† **V. Gr. Borgovan**, cunoscut pedagog și profesor în București, a reposat în etate de 72 ani. A scris manuale și cărți pedagogice bune. Odihnească în pace!

† **Elisei Drăgălina**, preot în Borlova, a reposat Mercuri în 11/24 Ianuarie 1923 în etate de 63 ani și în anul al 41-lea al fericitei sale căsătorii, împărtășit cu sfânta cuminecătură. În mormântarea a avut loc **Vineri** în 13/26 Ianuarie în Borlova cu asistență numeroasă de preoți și popor. Dumnezeu să-l odihnească în pace și memoria să-i fie în vece neuitată!

Deces. Învățătorul pensionat și mare proprietar din Șoșdea Gheorghe Zăgăiceanu, a încetat din viață în 26 Decembrie 1922. A avut o înmormântare rară.

A fost un om cu cultură deplin formată, o inteligență aleasă, un caracter solid, un fiu devotat al credinței străbune și un adânc stimător al preoției române.

Un român cinstit, un om rar în zilele noastre. Dumnezeu să-l numere între cei aleși.

Linie ferată internațională prin Bozovicu. Între România și Jugoslavia s'a făcut o convențiune pentru construirea unei linii ferate București—Severin—Iablanița—Bozovicu—Bazias—Belgrad—Milano—Paris în timp de 5 ani.

România va construi linia până la Bazias, iar de aici Jugoslavia, care este obligată să zidească și pod peste Dunăre la Semendria.

Un dar vrednic de urmat. Prea stimata Doamnă Vad. Iulia Zăgăiceanu mare proprietară din Șoșdea a binevoit să doneze — în amintirea prea iubitului ei soț Gheorghe Zăgăiceanu, decedat de curând — una mie lei sfintei biserici, iar două mii lei pentru fondul corului bisericesc din Șoșdea, pentru că a știut să dea așa de frumos și mișcător responsurile funebreale la înmormântarea decedatului ei soț și președinte al acestui cor.

În numele sf. biserici și al corului nostru bisericesc aduc cele mai vii mulțumiri prea stimatei și adânc intristatei donatoare. Petru Bohariu, preot, v.-președintele corului.

Noua lege militară. Conform proiectului legii noi militare, care se depune zilele aceste pe biroul camerei, incorporările se vor face la 1 Februarie în loc de 1 Noembrie. Serviciul militar activ va fi de 2 ani, afară de marină, unde va fi 3 ani.

Reunirea femeilor române, pentru înfrumusețarea cimitirului din loc, a aranjat Vineri în 6/19 c. o serbare cu un program bogat și frumos, care a plăcut foarte mult publicului foarte numeros, care umplea sala de teatru a Pomului Verde. Serbarea a avut o reușită bună atât materială, cât și morală.

Dintre persoanele, cari au delectat publicul, mai multe aplauze au secerat Dșoara Stela Șandru, cu o recitare din Coșbuc, și Dșoara Stefania Tutoveanu, moldoveancă, care îmbrăcată în preafrumosul nostru costum național, și făcând la perfecție pe fata cea mai avută din sat s'a contopit așa de bine în sufletele noastre caracteristic bănățene, încât nici nu ne vine să credem că nu e odraslă a mândrului Bănat.

Falșificare de bancnote de 500 Lei. A fost arestat la Timișoara marele comerciant Barta Bela, la care s'au găsit 2000 bancnote de câte 500 Lei false. Barta a fost transportat la Oradea-mare, unde are complici. S'a stabilit că bancnotele sunt fabricate în străinătate de o organizație care urmărește deprecierea Leiului. Piețele mari financiare din străinătate sunt inundate de aceste bancnote, cari reprezintă câteva sute de milioane. Falșificarea e perfect reușită însă numerele nu corespund.

Coroana ungară, după cum se anunță din cercurile financiare a suferit o nouă scădere.

Prețuri maxime pentru lemne. Ministrul de interne a hotărât prin deciziunea Nr. 97137 din 11 Ianuarie a. c., ca anumite comisii compuse, pentru comune rurale prefectii, iar pentru cele urbane primarii împreună cu un delegat al proprietarilor sau exploataților de păduri, să fixeze prețuri maxime pentru lemnele de foc la pădure și la locul de desfacere.

Un ordin bun. Direcțiunea generală a C. F. R. a luat măsuri contra funcționarilor bctivi, punând în vedere organelor sale, că dacă un slujbaș se prezintă beat în serviciu, să se ia proces verbal în baza căruia să fie dat cu totul afară din slujbă.

Fără beuturi. Ziarele din America spun, că Americanii au petrecut bine cu prilejul serbării Anului nou 1923, deși n'au consumat la serbarea de anul nou nici o picătură de beutură alcoolică.

Prea multe birturi. E vorba ca peste 30 birturi din Timișoara, cari s'au dovedit focare de infecție morală și de murdărie, să fie închise. Ar fi bine să se închidă cât mai multe și nu numai în Timișoara.

Un cerc de cultură italiană s'a înființat la Timișoara, ai cărui membri îl formează colonia italiană și foștii prizonieri din Italia. Președintă de onoare e dna general Găvănescu.

Spre barbarie?... Câteva cuvinte nimerite a rostit savantul explorator al polului nord, Dr. Fritjof Nansen în Cristiania, în ziua de 10 Decembrie 1922, în fața regelui, a miniștrilor țării sale, a corpului diplomatic, după ce a declarat că toată suma premiului Nobel o dă pentru opere de apropiere internațională. „Dacă privim în jurul nostru“, a zis Nansen — „ce ne este dat să vedem? Ură, egoism, invidie, pretutindeni harababură și neîncredere atât între clasele sociale cât și între națiuni. Războiul mondial eră să fie cel de pe urmă, „războiul împotriva războiului“, „războiul pentru libertate“ și „războiul națiunilor mici“. Ce s'a ales de toate frazele acestea răsunătoare? Ca nici când mai înainte am dat dovada sigură că războiul nu aduce rezultate bune, nici chiar învingătorului. Războiul este negativ și distructiv și așa va fi totdeauna: nu va putea avea ca urmare altceva decât răul. Și pe lângă toate acestea avem în ziua de astăzi oameni rătați cari colindă și vorbesc despre „războiul viitor“, despre proba viitoare de capacitate (putere), — aceasta ar însemna sfârșitul, nimicirea totală, decadența inevitabilă a Europei. Sântem pe calea întoarsă spre barbarie. Oricine a-călătorit prin Trăcia și cine a văzut întreaga populația cu întreg avutul ei pe drumurile de țară — carăle ei cu boi, pline cu avutul ei, cu vitele și porcii mânași înainte — drumurile pline din greu, miluri întregi, cât poate cuprinde ochiul, — cine a văzut toate acestea, trebuie să se simtă desigur, transpus în timpurile marilor migrațiuni ale popoarelor. Ne-am întors la timpuri în care nu mai pare monstruositate dacă un popor întreg — ca poporul armean — e curățat de pe suprafața pământului. Putem să ne gândim fără ca să ne îngrozim cum mor încet pe încetul populații întregi în ținuturile râului Volga? Ne aflăm, de fapt, pe cărarea înapoi spre barbarie. „Unde să găsim remediu? Ceeace ne trebuie este încrederea, o bună credință și o încredere între clasele sociale, bună credință și încredere între națiuni, precum și încredere și credință în viitor. Omenirea trebuie să se întorcă, nu la barbarie, ci la ceea ce vrem să numim virtuțile cele vechi, fundamentale ale creștinismului, la simțământul frăției între oameni și popoare“. — Minunate vorbe!

LICITAȚIE.

„Comunitatea de avere“ din Caransebeș (Bănat) vinde pe calea licitației publice în ziua de 5 Februarie a. c. **200 vagoane lemne de foc**, esență fag, încărcate în vagon ab gara Ferdinand (lângă Caransebeș).

Se invită deci doritorii de a cumpăra, ca să-și trimită ofertele închise și provăzute cu cauțiunea de 10% din suma oferită la subsemnata direcțiune până la 5 Februarie a. c. orele 10 a. m.

Licitația se ține la datul de 5 Februarie a. c. ora 11 a. m. în Caransebeș la direcțiunea silvică a Comunității de avere.

Amatorii pot lua informațiuni dela Secția Exploatărilor Comunității de avere, iar lemnele se pot vedea în depozitul din Ferdinand și la locul de producție.

Subsemnata direcțiune își rezervă dreptul a accepta oricare ofertă încursă, fără privire la suma oferită, — sau dacă nu se vor ivi oferte corespunzătoare, a le respinge pe toate și a fixa termin nou pentru o altă licitație.

Ofertele telegrafice, precum și ulterior înaintate, nu se iau în considerare.

Caransebeș, la 23. Ianuarie 1923.

Direcțiunea silvică

a Comunității de avere a fostului
reg. conf. româno-bănățean Nr. 13.
Caransebeș (Bănat).

Nr. 4000 Sc. ex. 1922.

CONCURSE.

Pentru ocuparea postului de *profesor-catihet* la catedra de Religie ortodoxă Română înființată pe lângă școala reală și civilă de fete din *Recița-montană* prin rezoluțiunea Ministerului Instrucțiunii publice Secretariatul General Cluj ddtto 21 Octombrie a. c. Nr. 27803—1922/IV, se eșcrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Foaia Diecezană.

În privința emolumentelor împreunate cu această catedră se obsearvă, că în senzul alin. 2. punct 2, capitol II. al Decisiunii Ministeriale privitoare la Instrucțiunea Religioasă în Școlile Statului din Transilvania de sub Nr. 68193, publicată în Monitorul oficial Nr. 2 din 15 August 1921 titularul acestei catedre este a se considera ca aparținător corpului didactic dela școala reală, și deci, va fi salarizat în conformitate cu instrucțiunile de salarizare ale profesorilor de școli reale.

Doritorii de a obține această catedră își vor înainta în terminul prescriș cererile lor Consistoriului ort. rom. din Caransebeș, ajustate cu următoarele documente:

- a) Estras de botez;
- b) Atestat de maturitate;
- c) Absolutoriu teologic eventual licența în teologie sau diploma de profesor-catihet estradată de Universitatea din Cluj;
- d) Atestate de servicii;
- e) Curriculum vitae (cursul vieții).

Se obsearvă, că dela recurenții cari nu sunt licențiați în teologie și cari nu au diploma de profesor-catihet amintită în punct C. se așteaptă, ca încă în decursul acestui an școlar să-și câștige această diplomă.

Cererile intrate după expirarea terminului prescriș nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială ținută în 7/20 Decembre 1922.

Episcopul diecezan:

2—3

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Consistoriu diecezan din 10/23 Octomvrie 1922 Nr. 4188 B. să eșcrie din nou concurs pentru îndeplinirea postului de *paroh* în parohia primă de clasa II a din *Banloc* cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1.) Una sesiune parohială, constătătoare din 26 jughere 120 stânjeni de pământ, după care alegându-l paroh va avea să poarte toate dările.

2.) Stola și birul uzitat.

În lipsă de casă parohială alegându-l paroh va avea singur să se îngrijească de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă recurențele lor conform regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Banloc, Prea On. Oficiu protopresbiterial din Ciacova.

Recurenții sunt poștiți a se presentă în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Banloc, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual și nici de cum în ziua-alegerii.

Intrucât nu se vor ivi recurenți cvalificați pentru parohia de cl. II se vor admite și recurenți cvalificați pentru parohii de clasa III.

Banloc din ședința comitetului parohial ținută la 27 Noemvrie (10 Decemvrie) 1922.

3—3

Elisei Mureșian m. p.
președinte.

Iosif Miclea m. p.
notar.

În conșlegere cu mine: *Augustin Ghilezan* protopresbiter.

„Grănicerul Bănăţean“

Institut de credit și de economii ca societate pe acții în Mehadia.

C O N V O C A R E.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii ca societate pe acții „Grănicerul Bănăţean“ în Mehadia, prin aceasta se invită la

XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Mehadia în localul institutului la 18 Martie st. n. orele 10 a. m. cu următorul

P R O G R A M :

1. Deschiderea adunării și numirea de către președinte a unui notar.
2. Raportul Direcțiunii și bilanțul anului 1922, propunerea direcțiunii cu privire la distribuirea profitului curat, precum și raportul comitetului de supraveghiere și darea absoluturului direcțiunii și comitetului.
3. Ridicarea membrilor direcțiunii dela 7 la 9.
4. Ridicarea membrilor comitetului dela 5 la 7.
5. Exmiterea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.
6. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

N. B. Domnii acționari se fac atenți la dispozițiile § 13 din statute, conform cărora au să depună acțiunile de plenipotență la casa institutului până la 15 Martie 1923.

ACTIVA

CONTUL BILANȚ LA 31 DECEMBRIE 1922

PASIVA

	Lei	B.		Lei	B.
Cassa	7253	75	Capital societar	200000	—
Cambii de bancă	628055	50	Fond de rezervă	25000	—
Efecte proprii	68065	—	Fond de binifaceri	260	—
Cont curent	336276	05	Depuneri	719008	95
Mobiliar	200	—	Dividende neridicate	3552	—
Pretenziuni la darea de schimb a coroanelor	9230	90	Prodiverși	39718	79
			Interese tranzitoare	30296	14
			Profit curat	31245	32
	1049081	20		1049081	20

DEBIT

CONTUL PERDERE ȘI PROFIT

CREDIT

	Lei	B.		Lei	B.
Interese de depunei	31608	80	Interese escont	34142	85
Chirie	1440	—	Provizțiuni	17722	97
Dare de stat și comunală	5000	—	Diverse venit	28931	71
Dare de impozit	2615	56	Interese cont curent	7635	53
Salare	12000	—	Venite efecte	4924	75
Spese	8263	05			
1% cifra afacerilor	1185	08			
Profit curat	31245	32			
	93357	81		93357	81

Mehadia, în 31 Decembrie 1922

Ioan Pepa m. p.
director executiv.

Gheorghe Tomescu m. p.
cassier.

Lazăr Chiosa m. p.
contabil.

D I R E C Ț I U N E A

Dominic Rațiu m. p.
Președinte.

Ioan Pepa m. p.

Gheorghe Tomescu m. p.

Dr. Virgil Nemoianu m. p. Nicolae Chiticeanu m. p. Ion Șosoi m. p. Grigore Crăciunescu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Mehadia în 13 Ianuarie 1923.

Gheorghe Taticu m. p.
Președinte.

Gheorghe Drăgan m. p.

Nicolae Feneșanu m. p.

Zaharia Guleran m. p.

Nistor Șosoi m. p.